

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Tav Mevrouw M. Paul – Staatssecretaris Funderend Onderwijs
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Postbus 242
2130 AE Hoofddorp
Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp
T 088 4960 301
nba@nba.nl
www.nba.nl

Via: [Internetconsultatie.nl](https://internetconsultatie.nl) [Gerichte bekostiging](#)

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage(n)
20 februari 2025	Reactie Internetconsultatie Gerichte bekostiging	25/WgO/KV/220	-

Doorkiesnummer
T 088-4960347

Geachte mevrouw Mariëlle Paul,

Met deze brief maken wij, de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de openbare internetconsultatie *Wetsvoorstel gerichte bekostiging* ('Wijziging van diverse onderwijswetten i.v.m. de invoering van de mogelijkheid voor het funderend onderwijs bijzondere verplichtingen te verbinden aan aanvullende bekostiging bij bijzondere ontwikkelingen').

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Structurele versus incidentele bekostiging

Wij onderschrijven enkele belangrijke doelstellingen die in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel worden genoemd. Het is voor een goede sturing van het onderwijs in een lokale maatschappelijke context van belang dat de bekostiging van het onderwijs zoveel mogelijk op structurele stabiele basis plaats vindt. De achterliggende jaren is, deels door bijzondere omstandigheden zoals de COVID-pandemie, vaak sprake geweest van incidentele bekostiging al dan niet in de vorm van subsidies. Accountants die werkzaam zijn als controlerend accountant in het onderwijs horen dat dit leidt tot veel onzekerheid bij de schoolbesturen, directies, schoolleiders en personeel van de instellingen. Het leidt vaak ook tot voorzichtigheid en ad hoc beleid binnen de instellingen, is daardoor minder effectief en minder op de lange termijn gericht. Ook de soms forse overschotten op de exploitatie van onderwijsinstellingen worden deels door deze vorm van incidentele bekostiging veroorzaakt, die men niet wil/kan besteden aan structurele (personele) lasten. De poging om hierin verandering aan te brengen is positief, mede gezien de wens om personeel duurzaam aan de instelling te binden en de arbeidsmarkttekorten.

De gerichte bekostiging, voor bepaalde doelen met mogelijk bestedingsverplichtingen en terugvordering, is echter ook tijdelijk van aard. Zij wordt verstrekt voor een periode van maximaal vijf jaren, waarbij er eventueel verlenging kan plaats vinden. Dit leidt ook tot onzekerheid bij besturen en schoolleiders van onderwijsinstellingen, waardoor onderwijsinstellingen moeilijk goed beleid hierop kunnen maken. Mede om deze reden pleiten wij ervoor om als er een vorm van gerichte bekostiging komt, zeer terughoudend te zijn met het gebruik maken van deze vorm van bekostiging (ihb nieuwe middelen voor nieuwe doelen), tijdig zekerheid bieden en indien enigszins mogelijk voor vergoeding via de structurele lumpsum bekostiging te kiezen of dat die gerichte tijdelijke middelen uiteindelijk doorlopen in die lumpsum.

Ingewikkeld bekostigingssysteem

Het bekostigingssysteem met verschillende soorten middelen voor het onderwijs is nu al ingewikkeld en voor veel mensen lastig te doorgronden. Ook maar enkele accountantskantoren controleren nu de jaarverantwoording en de rechtmatigheid van de onderwijsinstellin-

gen, omdat het specialistische kennis en kunde vereist (zie ook eerder reviewrapport van de Onderwijsinspectie). Met de introductie van gerichte bekostiging wordt een extra vorm van bekostiging aan het toch al ingewikkelde bekostigingssysteem, met lumpsum/aanvullende/extra bekostiging en subsidies, al dan niet met een specifieke bestedingsverplichting en met ieder zijn eigen verantwoordingseisen, toegevoegd. Dit veroorzaakt veel onduidelijkheid, verhoogt de administratieve lasten in de keten voor de instellingen en komt ook de controle van de rechtmatigheid op *instellingsniveau* door de externe accountants niet ten goede (verkennen optie van controle op nationaal niveau; zie ook eerder onderzoeksrapport Verkenning controlelast van de ADR) . Wij pleiten ervoor om het bekostigingssysteem overzichtelijk en stabiel te houden en het aantal vormen van bekostiging en soorten verplichtingen eerder in te perken dan uit te breiden.

Onderscheid tussen basisactiviteiten en extra activiteiten

In de memorie van toelichting stelt u dat het van belang is dat de (extra) verplichtingen duidelijk afgebakend zijn van datgene waaraan scholen uit reguliere middelen al uitgaven doen. Wij onderschrijven dit punt. Regelingen schrijven vaak voor dat vergoedingen of subsidies alleen aan extra activiteiten mogen worden besteed, terwijl het onderscheid tussen basisactiviteiten en extra activiteiten niet duidelijk is geformuleerd. Dit zorgt voor problemen bij de accountantscontrole.

Wij zouden dan ook voorstellen dat dit begrip duidelijk wordt geformuleerd of beter dat het onderwijs zo veel mogelijk bekostigd wordt met structurele lumpsum gelden. Belangrijk hierbij is een vertrouwensbasis voor de schoolorganisatie, evenwichtige governance verhoudingen met relevante medezeggenschapspositie voor schoolleiders en personeel en periodieke risicogerichte toetsing van onderwijs- en bedrijfsvoeringskwaliteit door de Onderwijsinspectie.

Verplichtingen aan gerichte bekostiging

Het wetsvoorstel biedt de minister de mogelijkheid om verplichtingen aan de gerichte bekostiging te stellen, te weten bestedingsverplichtingen, verplichtingen aan de activiteit en informatieverplichtingen. Terecht wordt in de memorie van toelichting opgemerkt dat gewaakt moet worden voor extra administratieve lasten in de verticale keten. Het wetsvoorstel kent op dit punt echter veel open einden en dat is een zorgpunt ook voor accountants. Per bekostigingsregeling zal moeten worden bepaald welke verplichtingen er aan de onderwijsinstellingen opgelegd worden om definitief in aanmerking te komen voor de bekostiging. Dit kan een heel licht (verantwoordings-) regime zijn, maar kan ook een zwaar regime vergelijkbaar met geormerkte subsidies. Wij verzoeken u in het wetsvoorstel waarborgen te creëren voor proportionaliteit van verantwoordingseisen (zie ook het Sira rapport voor het ATR) en beperking van aantal soorten verplichtingen in het kader van deze bekostiging. Hierbij kan gedacht worden aan het stellen van een drempelwaarde qua bekostiging (bijv. > 500.000 euro's; in de geest van het Uniform Subsidie Kader (USK)) waar beneden geen (extra) bestedingsverplichting of andere verplichtingen op onder andere het gebied van de verantwoording gesteld worden. Waarbij het van belang is om deze bedragen ook eens in de zo veel jaar te indexeren en dit dan in het wetsvoorstel op te nemen.

Publieke middelen naar het onderwijs, niet naar toename van de controlelast

Het is belangrijk dat publieke middelen jaarlijks meer generiek worden verantwoord en controleerbaar zijn (hierbij kan ook gebruik worden gemaakt van een algemene SiSa-systematiek). Maar lastenverzwaring op de controle lijkt ons niet gewenst. Daarom vragen wij u, op basis van het voorliggende wetsvoorstel, te voorkomen dat via het bestuursverslag en/of bijlagen bij/in de jaarrekening, zoals Model G, een extra administratieve lastenverzwaring voor de instellingen ontstaat. Met als gevolg daarvan ook een toename van de controlelast voor accountants. De extra werkzaamheden in de verticale keten zullen namelijk uiteindelijk ten laste van de bekostiging komen en hiermee niet effectief inzetbaar zijn voor onderwijs doelstellingen.

Proportionaliteit tussen verantwoording en controle

Goede verhoudingen tussen uitvoerbaarheid van de accountantscontrole, de informatiebehoefte van de subsidieverstrekker en de administratieve lasten voor de subsidieontvanger zijn belangrijk. Hierbij kan aangesloten worden bij het gedachtegoed van het USK. Als er voor controle door de accountant gekozen wordt in een bepaalde regeling, dan verzoeken

wij u rekening te houden met de praktische uitvoerbaarheid van deze (rechtmatigheids)controles. De NBA gaat graag met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Onderwijsinspectie in gesprek om te kijken hoe dit zo efficiënt mogelijk kan. Vanuit de NBA is de werkgroep Controleprotocollen ([Copro](#)) opgericht. Deze werkgroep kijkt samen met de sector Werkgroep Onderwijs (NBA/WgO) vooral naar uitvoerbaarheid voor de accountants in de verticale keten, maar ook naar de kwaliteit van de regeling in verband met de informatiebehoefte van de subsidieverstrekker en de administratieve lasten voor de subsidieontvanger. Het tijdig betrekken van Copro kan zorgen voor optimale, uitvoerbare en lagere administratieve lasten en uiteindelijk dat kosten proportioneel zijn.

Tot slot

Naar aanleiding van onze opmerkingen verzoeken u dan ook om uit te gaan van:

- a) belangrijke beleidsuitgangspunten: vertrouwen in de keten, kwalitatief goede governance verhoudingen, structurele stabiele lumpsum bekostiging (ihb ook ivm mogelijkheden van duurzaam personeelsbeleid);
- b) duidelijke en eenduidige normenkaders, proportionele generieke verantwoordings-eisen (wo drempelwaarden, SiSa) en optimale controlelasten in de verticale keten;
- c) afstemming met NBA gremia gericht op *Regelverbetering* en de (uitvoerings)kwaliteit van regelingen en controleprotocollen in dit verband.

Wij hopen u met deze reactie op de internetconsultatie van goede input te hebben voorzien. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om onze reactie nog nader toe te lichten. Voor eventuele vragen naar aanleiding van onze reactie kunt u contact opnemen met Koos Vos (k.vos@nba.nl).

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van de NBA,
Ondertekend door:

w.g. Kris Douma

Kris Douma, Voorzitter

Namens het bestuur van de NBA,
Ondertekend door:

w.g. Aleks Kayhan

Aleks Kayhan, Bestuurslid

